

IGNÁCZ RÓZSA

A hegyen-völgyön szánkázó diófa

Mesék

fapadoskonyv.hu

2011

A HALHATATLAN ERDŐ

KALIFORNIAI MONDA

Réges-régen, úgy mondják, négyezer évvel ezelőtt óriási eukaliptuszfenyők őserdeje zöldellt egy mélységes mély völgykatlan fenekén. Ember nem járt abban az erdőben soha. Nagy vadállatok nem ereszkedtek le a völgytölcsér meredélyén. Madár nem rakott fészket a gyantát csorgó fatörzsek túleveles ágai között.

A völgyerdőnek nyugalmit pusztító viharok sem háborgatták. Ha fergeteg kerekedett, az magasan száguldott tova a mélységben nőtt fák fölött. Langyos meleg volt a föld a gyökere alatt. Arrafelé nem volt igazi tél soha. Mikor a nap delelőjére ért, mindig csak ráragyogtatta melengető sugarait az eukaliptuszerdőre.

Rezdületlen-mozdulatlan álltak, álltak, csendben nőttek, egyre nőttek, észrevétlen terjeszkedtek, már-már az égig felértek itt a fák.

Ha a hold az ég alján járt tele képpel, meg-megállott. Réztányérja az égre nyúló fák csúcsának tükröt tartott.

– Szépek vagytok! – mondta a hold a fáknak. – Nem látjátok? Magatok nem csodáljátok? Én kedvellek titeket.

A fák semmit sem feleltek. Nem mozdultak, nem beszéltek. Fülük sem volt, hogy halljanak holdbeszédet. Ok csak nőttek, egyre nőttek. És éreztek. Mit éreztek? Azt, hogy – vannak.

A hold lassan továbblépett. Elballagott egy tó fölé, meg-megállt egy-egy csendes vizű folyó fölött. Olykor éppen a tenger felé szállt, s nézte a vizek tükrében önnön szép sápadt arcát.

„Milyen szép vagyok! – gondolta. – És milyen gyönyörűek az én fáim ott lent a völgyben. De ők nem látják magukat, szegények. Csak én csodálhatom szépségüket, mikor fölöttük az ég alján megpihenek. Örök időig látni akarom ezeket a szép szerény fákat, akik csak nekem mutatják gyönyörűségüket, de sem az én fenségemet nem látják szegények, sem a maguk mi-voltáról nincs tudomásuk.

A fák, hogy ellebegett fölöttük a hold, és éjjeli sötét lett, megint nőttek. Lefele is terjeszkedtek. Gyökereik kis ágai a földkéregbe kapaszkodtak, és ilyenkor a földkéreg finom neszezéssel, alig-alig zajjal megrezzent.

Szürke Láva, aki éppen ennek a völgyerdőnek a mélyén lakott, meg sem moccant erre a finom neszezésre. Az erdő borította földkéreg volt Szürke Láva takarója. De mikor az erdő fáinak gyökerei megmoccantották ezt a takarót, Szürke Láva annyit sem érzett, mint egy könnyű cirógatás. Szürke Láva tovább aludott az erdő alatt.

Földanyának többi fiúgyermeke is régen pihent már. Aludt Vörös Láva, Izzó Láva, Tüzes Láva is. Egyik vulkánfiú Ausztráliában, a másik Dél-Amerikában. Szürke Láva éppen itt szunynyadozott a völgyerdő földkéreg alatt. Földanya vulkánfiai közül bizony ő lustálkodott a legeslegrégebben.

Az évek pedig teltek, egyre teltek. És történt egyszer, hogy Földanya, aki mindenik lávafánál mélyebben lakott a föld gyomrának kellős közepén, és már maga is elég régóta pihent, megelégette a semmittevést. Fölült tűzgőz ágyán, és kiszállt a mélyből, hogy körbepülje a világot. Meg akarta nézni, hogy odafönt minden rendben folyik-e.

Végzik-e kötelességüket a sziklák? Porlanak-e lassan-lassan, hogy hátukon termőföld legyen? Változtatják-e formájukat a

közetek, ahogyan azt Földanya rendezte el? Hogy földdé omolva növényeket tápláljanak. A növények lehullanak-e, ha magocskáikból már megteremtek gyermekeik? Odaadják-e leveleiket és fölösleges gyümölcseiket az állatoknak?

Repült, repült Földanya a világ körül. Elszállt nagy rengeteg erdők felett. Látott vihar sújtotta öreg fákat, melyek engedelmesen hanyatlottak el a földön. Elkorhadtak, és termőtalajjá változtak át. Látott madárfészkeket ringató fiatal fákat. Gyümölcsét hullajtó köpcös tölgyeket és tölgyemakkot szedegető vidám mókusokat.

Úgy találta, hogy a föld hátán minden-minden szép rendben folyik. És akkor nagy körútján a völgytölcsérben nőtt erdő fölé érkezett. Itt a fák csak álltak, álltak, madárfészket nem ringattak, mókusokat nem tápláltak, rezdületlen-mozdulatlan mind csak nőttek, egyre nőttek, észrevétlen terjeszkedtek. Már-már az égig felértek itt a fák!

Vagyis hogy inkább az ég aljáig, melyen éppen ott lebegett a telihold. Nagy réztányérját most is odatartotta a fák fölé, bár tudta már, hogy azok nem láthatják saját szépséges tükörképüket.

„De legalább én látom őket! Örök időkhöz így kívánok gyönyörködni ezekben a mozdulatlan fákban!” – gondolta a hold.

Földanya rápillantott a holdra, és megállt az erdő fölött.

„Mi ez? – kérdezte némán önmagától. – Talán örökké akarának élni ezek a fák?” És hirtelen felcsattant a hangja:

– Ez törvényem ellen való!

Földanya hangjára halk mormogás kelt a föld alól.

– Te morogsz ott lent, fiam, Szürke Láva? – kérdezte Földanya.

A morrogás elhallgatott.

– Hahó! Szürke Láva! – kiáltott Földanya. – Itt laksz, jól tudom! Talán még mindig aluszol?

– Ébredsztem már – hallatszott a zsémbes mormogás a föld alól.

– Ideje! – mondta Földanya.

Egy darabig nem hallatszott semmi felelet. Aztán halkan megint megmorajlott a föld. Szürke Láva szólt zsémbesen:

– Felébredszteél, anyám! Miért nem alhatom még egy kis ezer évig?

– Sok ezer éve alszol már – mondta a Földanya.

– Most már nem – mordult Szürke Láva –, de még pihenhetnék egy kis ideig.

– Bizony – szólalt meg odafönt a hold, és lengett egyet –, hagyhatnád pihenni, Földanya, hadd gyűjtsön erőt valami nagyobb cselekedetre.

– Ugyan – szólt rá Földanya –, nincs most szükség nagyobb cselekedetre. Mindössze ezt a kis erdőcskét vesse le a hátáról, azt akarom.

– Jaj – sóhajtott a hold –, ezt?! Ezt, kérlek, ne bánts!d!

– Haszontalan fák ezek – mondta Földanya –, állatot nem táplálnak, madarat nem etetnek. Csak nőnek! Fák nem nőhetnek az égig!

– Kegyetlen vagy! – sóhajtott a hold.

– Igazságos vagyok! – mondta Földanya. – Csak azt akarom, hogy rázza le ezeket a fákat Szürke Láva a hátáról. Dobja őket ki. Túl a völgykatlanon. Amelyiknek magja van, hullassa azt olyan földbe, ahol újra megteremhet. Amelyik eleget élt, korhadjon el. Ebből a túlvédett völgyből mindenestre tűnjenek el.

A völgytölcsér peremén túl ahol egy kis földkúp tornyosult az ég felé, megremegett a föld. A földkúp teteje lerobajlott, és a nyíláson Szürke Láva kidugta lángcsóvás fejét.

- Hívtál, anyám, itt vagyok. Mit is kívánsz hát?
- Bújj vissza az erdő alá, és törj föl. Dobd le ezeket a fákat a földről. Ne tétlenkedj! Működj!
- Én? Vulkánkövekkel? Ezeket a szegény kis fákat? Miért nem rendelsz inkább szélvihart nekik?
- Értetlen vagy – korholta Földanya – és engedetlen. Ezeknek a szél nem árt. De innen el kell tűnniük.
- Kár – mondta Szürke Láva –, olyan jól aludtam alattuk. A hold Szürke Láva felé lebbent, és azt súgta:
- Úgy, úgy, jól beszélsz, Szürke Láva. Kérleld tovább Földanyát.
- Egyszer sem tehetnél kivételt, anyám? – mondta erre Szürke Láva, és halkán, kérlelően mormogott. – Miért ne maradhatna meg egy erdő itten. Ez az egyetlen?
- Úgy, úgy! – súgta a hold. – Ez maradjon meg változatlanul. Kérleld csak anyádat, Szürke Láva, hálás leszek neked. Ha majd egyszer tűzijátékkal égre törsz, és akkor éppen éjszaka lesz, mindig elbúvok egy-egy felhő mögé, hogy sziporkázó szépséged annál jobban érvényesülhessen az éjszakában.
- Földanya meghallotta a hold suttogását. Rá is rivallt keményen:
- Mit akartok ti, ti összeesküvők?
- Csak kérlelünk – mondta halkán a hold.
- Én is kérlek – mondta Szürke Láva.
- Hogy ez az erdő így, ahogyan van, megmaradjon?
- Miért ne? – mondta Szürke Láva. – Különben is méltatlan munka nekem egy ilyen kis erdőt pusztítani. Erre pazaroljam nagy erőimet?
- Meg akarnád tartani ezt az erdőt? – kérdezte Földanya.
- Meg! – mondta Szürke Láva.

– Hadd legyen a földön egy halhatatlan erdő – súgta a hold.
– Legyen a földön egy halhatatlan erdő – mondta utána Szürke Láva. – Ez!

Földanya elgondolkozott. Aztán rejtelmesen így szólt:

– A földön csak a halottak halhatatlanok.

Szürke Láva ebből mit sem értett.

De a hold érthette, mert felsóhajtott, és azt súgta Szürke Lávának:

– Kérleld tovább; ha beleegyezik, majd én megsúgom neked, hogy lehetnek ezek a fák általad halhatatlanok. Érted? Általad halhatatlanok. – És súgott valamit.

Szürke Láva ekkor büszkén felvetette a fejét, meg is rázta lángcsóvás üstökét, és így szólt:

– Add nekem ezt az erdőt, anyám. Majd én megmutatom neked, hogy mit tudok. Bízd rám! Én teszek róla, hogy megmaradjanak változatlanul!

Földanya kétkedőn megcsóválta a fejét.

– Értetlen rendbontók vagytok. Te is meg a hold is – mondta halkán. Majd fölsattant a hangja: – Ti akartátok! Legyen hát! – És búcsú nélkül elrepült.

Ekkor Szürke Láva lecsúszott a kráter kúptorkán, olyan mélységbe, ahol csak úgy főtt, fortyogott az olvadt forró szürke láva, és ott zsupsz! Lángcsóvás fejével belefejeselt a fortyogó lávába. A föld megrázkódott. Iszonyatosan robajlott. A láva magasra felszökött. Kivágódott a kúp nyílásán. Fellövellt az ég felé. És akkor, jaj, mi történt? A felszökött láva visszahullott, és elkezdett ömleni lefele a kúp oldalán. Mikor a kúp lábáig csorgott, folyónyivá dagadt, és elkezdett folyni, és folyt, folyt, egyre lassan közeledve a völgyerdő felé. Elérte a völgy peremét. Le-csorgott a meredélyen. Lassan körbefogta az óriási eukaliptu-

szok derekát. És még mindig egyre folyt. Felduzzadt az ágakig. Elérte a fák koronáját. A ráhülő láva szoros ölelésére letöredezték a fák kis ágai, és elperzselődtek a tűlevelek. De a fák törzse, büszkén magasra nyúlva, változatlanul maradt meg a ráhülő, megkövesült, szürke lávakéreg alatt.

Négyezer évvel ezelőtt így vált kővé egy egész erdő messze-messze Kaliforniában. Megvan ma is. Néhány lávakő kérgű óriásfa azóta kidőlt. De a földön heverve is őrzi régi formáját, még elkövesült kérge vájolatait is. Ezek a fák nem hajtanak többé ágakat. Csak vannak. Önmaguk szobraivá váltan, a földbe kövülten, földhöz rögzítetten áll a lombtalan, a halhatatlan erdő.

Szürke Láva, aki a hold tanácsára ilyen halhatatlanságot szerzett a völgykatlanban nőtt erdőnek, azóta is odalent pihen a kővé vált erdő alatt.

A hold mostanság is meg-megáll égalján ballagtában az elkövesült erdő felett. De hogy mit gondol most? Szépnak látja-e az élettelen-halhatatlan fákat? Gondol-e egyáltalán valamit, arról a monda nem regél. És azt én sem tudhatom, csak azt tudom, hogy mikor ott jártam, csak lábujjhegyen mertem lépkedni a világ legcsöndesebb erdejének, a kővé vált erdőnek peremén.